

УДК 338.49

Ольга Четирбук

аспірант кафедри туризму

Львівський державний університет фізичної культури

м. Львів

ПУНКТИ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕЖАВНИЙ КОРДОН ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Однією з актуальних проблем є дослідження у сфері географії, геополітики й економіки прилеглих до кордону територій держав-сусідів.

Найбільшим (за площею, економічним і демографічним потенціалом) західним сусідом України є Польща. Між Україною та Польщею працюють пункти пропуску (далі ПП) через державний кордон, які виконують не лише політичні, а й туристичні функції [2].

Пункт пропуску через державний кордон України – спеціально призначена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) і з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна.

Залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та пішохідне сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлені Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства і міжнародних договорів України [1].

У межах українсько-польського прикордоння діють такі ПП:

1) Волинська область:

- ▷ Ягодин – Дорохуськ;
- ▷ Устилуг – Зосін;
- ▷ Володимир-Волинський – Грубешів;

2) Львівська область:

- ▷ Угринів – Долгобичув;
- ▷ Рава-Руська – Гребенне;
- ▷ Краковець – Корчова;

- ▷ Шегині – Медика;
  - ▷ Смільниця – Кросьценко;
  - ▷ Грушів – Будомнеж;
- 3) автодорожні:
- ▷ Ягодин – Дорохуськ;
  - ▷ Устилуг – Зосін;
  - ▷ Володимир-Волинський – Грубешів;
  - ▷ Угринів – Долгобичув;
  - ▷ Рава-Руська – Гребенне;
  - ▷ Краковець – Корчова;
  - ▷ Шегині – Медика;
  - ▷ Смільниця – Кросьценко;
  - ▷ Грушів – Будомнеж;
- 4) залізничні:
- ▷ Ягодин – Дорохуськ;
  - ▷ Рава-Руська – Гребенне;
  - ▷ Володимир-Волинський – Грубешів;
  - ▷ Хирів – Кросьценко;
  - ▷ Мостиська – Перемишль;
  - ▷ Рава-Руська – Верхрата.

Кожен із перелічених ПП має на своїх прилеглих територіях значну кількість туристичних об'єктів, що дає змогу розвивати галузь туризму у прикордонній зоні.

У межах українсько-польського прикордоння розташовано чотири національні парки (Яворівський, Шацький – на українській території та Поліський і Розточанський – на польській території), а також понад 1000 об'єктів природно-заповідного фонду [3].

Прикордонні області України і прилеглі до України польські воеводства (Люблінське та Підкарпатське) вирізняються геополітичним розташуванням, сприятливими природними умовами, ресурсним, економічним, культурним, науковим потенціалом тощо. Це створює можливості для ефективного транскордонного співробітництва у галузі туризму та розвитку туристичної інфраструктури між цими регіонами [4].

Для розвитку туристичної інфраструктури на українсько-польських прикордонних територіях важливе значення мають природно-

рекреаційні ресурси й історико-культурна спадщина. Українсько-польське прикордоння характеризується відносно високою комунікаційною насиченістю. Тут проходять автомобільні дороги і залізниці, що з'єднують країни Західної Європи з Україною та іншими державами.

У межах українсько-польського прикордоння функціонує:

76 музеїв (більше з боку польської частини – 39);

17 театрів і 108 кінотеатрів (на українській території 11 і 47 відповідно);

303 туристичні бюро (113 в українській частині);

5 центрів туристичної інформації (чотири в польській частині);

4 ботанічні й один зоологічний (Замосць) сади.

У 2010 р. в українсько-польському прикордонні налічувалося близько 41,3 тис. місць для ночівлі і проживання туристів. З них у польській частині (Люблінське та Підкарпатське воеводства) – 21,9 тис. місць, а в українській (Львівська та Волинська області) – 19,4 тис. місць. Загалом об'єкти для розміщення туристів зосереджені у таких містах і районах, як Люблін, Пулави, Замосць, Любартов у Польщі та Львів, Шацьк, Луцьк в Україні. Таким чином, існує гостра необхідність у розбудові та збільшенні кількості місць для ночівлі у малих населених пунктах, таких як Рава-Руська, Устилуг, Грубешів, Медика, Шегині тощо. Перелічені населені пункти, через які проходять ПП, мають на своїй території значну кількість туристичних ресурсів. Отож туристи, які перетинають державний кордон, могли б залишитися на ночівлю у цих місцях та цікаво провести своє дозвілля на туристичних об'єктах.

Якщо проаналізувати статистичні дані (на 2016–2017 рр.) щодо кількості туристів, які відвідали українсько-польські прикордонні території, то можна зазначити, що найбільше туристів відвідало польські прикордонні території – близько 473 тис. осіб, з них – 19,5 % іноземців. Українські прикордонні території відвідало близько 387 тис. осіб, із них – 14,5 % іноземців [5].

Однією з основних проблем у галузі туризму у прикордонних регіонах є низький рівень розвитку туристичної інфраструктури та брак коштів на підприємницькі ініціативи.

У межах українсько-польського прикордоння важливими об'єктами для співпраці та інвестування є готелі і мотелі, нові реконструйовані бази відпочинку й туристичні комплекси, які передбачають адаптацію для

нічліжно-рекреаційних потреб, а також широкий спектр рекреаційно-розважальних закладів [1].

Розвиток туристичної інфраструктури сприятиме:

- збільшенню туристичних потоків у прикордонні регіони;
- підвищенню якості надання туристичних послуг на тлі збільшення конкуренції;
- збільшенню робочих місць для місцевого населення;
- поліпшенню іміджу прикордонних регіонів;
- поглибленню безпосереднього партнерства між туристичними підприємствами й організаціями для налагодження контактів з іноземними представництвами, громадськими організаціями тощо.

Список використаних джерел:

1. Бородюк Н. Туризм не має кордонів / Н. Бородюк // Урядовий кур'єр. – 2003. – 1 листоп. – С. 11.
2. Візовий режим України і Польщі: коментарі, аналіз, прогноз : зб. аналіт. матеріалів. – Львів : Каменяр, 2004. – 78 с.
3. Дубович І. А. Геополітичні та соціально-економгеографічні проблеми транскордонного співробітництва України / Дубович І. А. // Історія української географії. – 2005. – Вип. 12. – С. 105–109.
4. Закон України «Про туризм» // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31.
5. Euroregion Bug w liczbach. Urząd statystyczny w Lublinie. – Lublin, 2017. – 83 s.